

historische kring huizen

HUIZER KRING BERICHTEN

16e jaargang nr. 2, juli 1995

Aan de leden,

Het verheugt ons u te kunnen melden dat het archief van de Historische Kring Huizen in het Schoutenhuis, Achterbaan 82, vanaf 4 september a.s. op maandagavonden geopend zal zijn met uitzondering van de tweede maandag in elke maand. De zomermaanden juli en augustus zal het archief gesloten zijn.

Verder kijken we natuurlijk al vooruit naar de Open Monumentendag/Huizer Dag op zaterdag 9 september a.s. Als gebruikelijk zijn er die dag (en in sommige plaatsen ook op zondag 10 september) vele activiteiten waarbij monumenten centraal staan. We verwijzen u graag tegen die tijd naar de plaatselijke en landelijk pers voor details van het programma, maar kunnen al wel een indruk geven van hetgeen in Huizen voorbereid wordt:

- een optreden van de Gelderse Klederdracht- en Dansgroep;
- een vaartocht met de Huizer botter;
- een tocht met een boot van de Oude Haven naar Pampus;
- rondleidingen in de Oude Kerk en torenbeklimming;
- koorzang in de Oude Kerk;
- activiteiten rond het 100-jarig bestaan van de film.

In Huizen zijn de monumenten die open zijn en waar zich activiteiten afspelen:

- de Oude Kerk, Kerkstraat 1
- het Huizer Museum "Het Schoutenhuis", Achterbaan 82
- Huizer Klederdrachtmuseum, Havenstraat 81;
- Museum De Rookerij, Valkenaarstraat 25;
- Bakkerijmuseum, Schipperstraat 5;
- Theater De Boerderij, Hellingstraat 9;
- Dienstencentrum, Waterstraat 2.

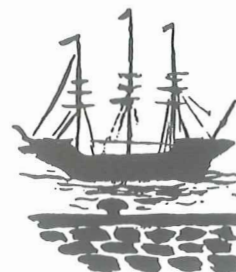
De Historische Kring Huizen doet op diverse lokaties mee aan deze activiteiten. Graag tot ziens!

Het Bestuur

Bestuur Historische Kring Huizen

voorzitter: vacature
 waarnemend voorzitter: Mw. A. Kruijning-Teeuwissen
 Driftweg 151, 1272 AC Huizen, tel. 54776
 vice-voorzitter: Ing. W.H.H. Groothoff
 Gooierserf 204, 1276 KZ Huizen, tel. 51540
 waarnemend secretaris/
 penningmeester: Drs. C. Kruijmer
 Botterstraat 7a, 1271 XL Huizen, tel. 51713
 bestuurslid: H. van der Hulst
 Wagenweg 4, 1276 XW Huizen, tel. 51922
 bestuurslid: Mw. T. Kruijmer-Vos
 Botterstraat 7a, 1271 XL Huizen, tel. 51713
 archivaris: M.P. Rooth
 Punter 13, 1276 CX Huizen, tel. 64535
 ledenadministratie: Mw. T. Rooth-Piëst
 Punter 13, 1276 CX Huizen, tel. 64535

Klederdrachtgroep: Mw. J.W. van Geenen-van den Berg
 Lijzij 109, 1276 GK Huizen, tel. 52807
 Redactie Berichtenblad: Mw. G.E.E. van Noppen
 Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, tel. 53783

Geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen slechts toegestaan met uitdrukkelijke bronvermelding en na schriftelijke toestemming.

Illustratie bij: "Nederlandse walvisvaart in de zeventiende en achttiende eeuw" (blz. 3 en 4).

Aquarel van J. Mooy uit 1843. Bevindt zich in de collectie van het Kendall Whalery Museum in Sharon, Massachusetts (U.S.A.).

Nederlandse walvisvaart in de zeventiende en achttiende eeuw

Op 28 maart j.l. verzorgde de heer J.C.A. Schokkenbroek, conservator van het Nederlands Scheepvaartmuseum in Amsterdam, een lezing over de ontwikkeling van de 'oude' Nederlandse walvisvaart gedurende de zeventiende en achttiende eeuw.

Groeiende kennis over nieuwe gebieden in het hoge Noorden, gecombineerd met een schaarste aan plantaardige olieën voor leerlooierijen, zeepziederijen en scheepsbouw, zorgden voor een snel toenemende interesse in walvissen en walrussen voor de kust van Spitsbergen. Hoewel de eerste walvisvaartexpedities omstreeks 1612 niet bepaald succesvol waren gebleken, zette een aantal Delftse en Amsterdamse reders hun zoektochten naar met name de trage, vette en dus kostbare Groenlandse walvis voort.

In 1614 werd door de Staten-Generaal aan kooplieden en reders uit verschillende steden in de Republiek het monopolie verschaft voor de walvisvaart voor de kusten tussen Nova Zembla en Straat Davis. De Noordse (of Groenlandse) Compagnie was een feit. Jaarlijks werd een vijftiental schepen uitgereed. Aanvankelijk werd de walvisvaart bedreven in baaien en voor de kust van Spitsbergen, waarbij de dode walvissen uiteindelijk op het strand werden gesleept om vervolgens van de speklaag ontdaan te worden. Deze speklaag werd in kleine stukken gesneden en in ovens gekookt tot traan. In de loop der eeuwen zouden vangst- en verwerkingstechniek drastische wijzigingen ondergaan doordat walvissen wegtrokken uit de baaien richting pakijns en open zee.

De Noordse Compagnie kreeg reeds in de jaren dertig van de zeventiende eeuw te maken met een verregaande concurrentie van kooplieden en reders die hun geluk op de walvisgronden wilden proberen. In 1642 besloten de Staten-Generaal het octrooi niet te verlengen. De walvisvaart werd vrijgegeven, hetgeen een geweldige stijging van het aantal ter walvisvaart uitgerede schepen tot gevolg had. Vele duizenden mensen vonden zo emplooi in deze snel groeiende maritieme bedrijfstak, ofwel rechtstreeks doordat zij aan boord van de walvisvaarders werkzaam waren, ofwel indirect door hun functie als toeleverancier of tussenpersoon in de verkoop van producten als traan en balein. Door afname van het aantal walvissen, oorlog met Engeland en de Napoleontische Tijd kwam een einde aan de 'oude' Nederlandse walvisvaart. Pas na de Tweede Wereldoorlog kon de walvisvaart weer opbloeien, zij het dan wel op een totaal andere manier dan het tweehonderd jaar eerder had gefloreerd.

Door het werk van de Zaanse traanmakelaar Gerrit van Sante is een groot aantal namen van commandeurs - de schippers van de walvisvaartschepen - bewaard gebleven. In zijn in 1770 gepubliceerde boekwerk Alphabetische Naamlyste van alle de Groenlandsche en Straat-Davissche commandeurs... geeft hij een overzicht (op alfabet naar voornaam!) van commandeurs en hun vangstresultaten. Dit overzicht beslaat de periode 1700-1770. Ook staan de namen van de reders vermeld. Een andere bron die

voor genealogen van belang kan zijn vormt een serie handschriften van J. van Sluis. Deze serie, die zich bevindt in de bibliotheek van het Nederlands Scheepvaartmuseum, bevat eveneens vele namen, gerangschikt naar commandeurs, boekhouders en scheepsnamen. Carrières van Nederlandse walvisvaarders kunnen met gebruikmaking van deze bronnen betrekkelijk eenvoudig worden samengesteld. Doop-, trouw-, lidmaat- en begraafregisters vormen uiteraard een onontbeerlijke aanvulling.

FRONTISPIECE (= versierd titelblad) van de 'Alphabetische Naamlyste van alle de Groenlandse en Straat-Davissche commandeurs' in 1770 gepubliceerd door Gerrit van Sante. Uit de collectie van het Nederlands Scheepvaart Museum te Amsterdam.

Hieronder gaan we verder met de herinneringen van de heer T. Kos en wel het gedeelte **Het Boerenbedrijf in Huizen, wat werd er op de eng verbouwd?**

De heer Kos (1897-1973) schrijft eind zestiger/begin zeventiger jaren en kijkt terug op zijn jeugd in Huizen.

Algemeen trof men in de eng velden met **aardappels** aan: het volksvoedsel bij uitnemendheid. De kwaliteit van de aardappels liet in vroeger tijden veel te wensen over. De vroege aardappels waren nog wel te eten, maar de late aardappels, die men pas in het voorjaar moest nuttigen, waren vaak niet te genieten omdat de smaak veel te wensen overliet. Tegenwoordig met de komst van nieuwe rassen en de aankoop van poters is de zandaardappel niet te versmaden en een begeerd artikel geworden. Als veevoeder kon de boer de niet verkoopbare partijen gebruiken. Een rijke oogst van aardappels kan men op de zandgrond alleen verwachten in natte zomers. In droge zomers is de opbrengst soms niet toereikend om de gemaakte onkosten te dekken. Bij de aardappeloogst in het najaar zag men vaak vrouwen en kinderen op het veld om te helpen rapen. De najaarsvakantie van de scholen werd daarom wel aardappelvakantie genoemd: voor vele kinderen een welkome onderbreking van het vaak eentonige schoolgaan.

Suikerbieten vereisen een zwaardere grond dan de Gooise akkers bieden: proeven met dit product zijn tot op heden mislukt. Maar **voederbieten**, mits de akker goed bemest wordt, leveren een lonende hoeveelheid voedsel op, dat het vee op stal graag vreet en de boer een flinke melkgift verzekert. Met de gewijzigde voedermethoden van het vee op stal vermindert echter ook het aantal percelen waarop bieten gezaaid worden.

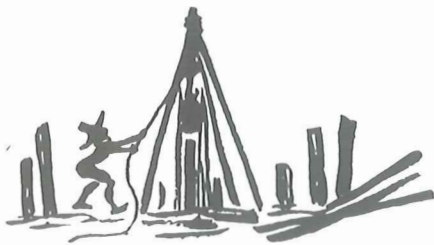
Nadat omstreeks 1 augustus de roggeoogst van de velden gehaald was, werden de akkers haastig opnieuw gemest en geploegd. Als stoppelvrucht verbouwde de boer **knollen**. Mist vóór 10 augustus gezaaid, dan kan bij warm, groeizaam weer een flinke knollenoogst verwacht worden. Staat het vee in de late herfst op stal, dan is de boer zeer gediend met de voeding van knollen. Het vee verorbert de vruchten met smaak en reageert erop met een hoge melkgift. Zo lang het niet vriest, kan de boer de knollen blijven plukken. En deze winterprovisie bespaart hem heel wat voederkosten. Niet alleen het vee lust de knollen, maar het wild op de velden is er ook dol op. Hazen en konijnen doen aan aanval op de veldvruchten en bezorgen de eigenaar soms grote schade. De amateur-jagers houden dan opruiming onder de ongewenste gasten op de akkers. Vaak weet het wild zich te verschuilen en de dans te ontspringen.

In tegenstelling met tegenwoordig was de keuze in verse groenten in de winter vroeger niet zo groot. De ronde knollen, die wat kleiner waren, ontdeed de boer van het loof. Als Soester knolletjes verkocht de groenteman die aan zijn afnemers. Gekookt kwamen deze op de middagdis. De waardering van de disgenoten was totaal verschillend. Enkelen nuttigden de knollen met tegenzin en beweerden dat het gerecht naar zalf smaakte. Anderen prezen het en zeiden dat de smaak overeenkwam met die van asperges. In de vorige eeuw gingen er in het najaar scheepsladingen vol met knollen naar Amsterdam. De stadsbevolking at de knollen met graagte. En in de straten van de hoofdstad lagen ze op de handkarren en prezen de kooplui hun handelswaar luidruchtig aan. Die tijden zijn nu voorbij. De huisvrouw vindt tegenwoordig keus genoeg wat betreft groentesoorten om haar huisgenoten aan de middagdis te bevredigen.

Toen een eeuw geleden de stoomvaartmaatschappijen werden opgericht en het goedkope buitenlandse koren op de graanbeurzen werd aangeboden, begon de landbouw in ons land en ook in onze gemeente te kwijnen. De boeren konden hun graanoogst moeilijk verkopen. En als dit al lukte, dan moesten ze genoeg nemen met veel lagere prijzen. De bebouwde oppervlakte werd ieder jaar kleiner. En de onvruchtbare akkers lagen braak. Al spoedig groeide hier en daar buntgras op. Om nog enig profijt van het land te trekken gingen enkelen er toe over om de velden te beplanten met eiken hakhout. Zo ontstonden er bossen kreupelhout die om de 7 jaar gekapt konden worden. De bast van de stammetjes gaf run, dat voor de leerlooierijen als looistof werd gebruikt. En het overige deel van het hout werd als brandhout verkocht. Nieuwe looistoffen en andere brandstof deed de vraag verminderen, zodat de bossen kreupelhout verwaarloosd bleven liggen.

Toeneming van de bevolking vereiste steeds meer nieuwe woningen. En de bouwlanden dicht bij het dorp kregen waarde als bouwterreinen, die de eigenaars van de grond ruimschoots schadeloos stelden. De eng kromp meer en meer in. En tegenwoordig moet door overheidsbepalingen het akkerland intact blijven.

Boerenleenbank

Bij de bevolking van Huizen was vroeger weinig geld in omloop. Daar het geldverkeer uiterst gering was, kon een handelsbank gemist worden. Bovendien had de gewone man een zeker wantrouwen tegen banken en bankiers. Smalend merkte Ooitjen (Grootmoeder) op: "Bankier, bankroetier!" En daarmee konden de bankiers het doen... Haar kabinet achtte zij nog altijd een veiliger bewaarplaats voor haar spaarcentjes. Ook Tijmen-om, de grootste landbouwer in die dagen, had het niet op banken begrepen. Hij had een kluis gemaakt in de kelder van zijn boerderij. De vloer van de kelder was geplaveid met tegels, de zogenaamde estriken. Eén van de estriken zat los en kon dus worden opgetild. Daaronder was de geheime bewaarplaats van zijn geld, dat uit louter muntstukken bestond. Tijmen-om sprak nooit over munten maar over duiten. Dat het geld daar renteloos was opgeborgen, deerde de man niet. Hij vond het veilig en sliep er gerust bij. Maar de meeste boeren hadden geen spaarduitjes tot hun beschikking. Zij leefden van de ene dag in de andere en voelden op gezette tijden hoe moeilijk het was om dwingende schulden, zoals pacht van hooiland, op tijd te betalen. Bij de verpachtingen moesten de pachters borgen stellen en de ene boer werd borg voor de andere, maar beiden waren vaak niet kredietwaardig. Ook bij aankoop van vee, nodig om de melkproductie op peil te houden, ontbrak dikwijls het geld en moest er links en rechts geleend worden.

In Duitsland eerst, en daarna in het oosten van ons land, kwamen aan het einde van de vorige eeuw boerenleenbanken. De stichter van deze banken was een Duitse burgemeester, Raiffeisen geheten. Hij was burgemeester van een klein boerendorp. Naar hem werden dáár en ook hier te lande de banken Raiffeisenbanken genoemd. Het doel van deze banken was sociaal gericht. De banken kregen spaargelden van de bevolking en vergoedden hiervoor een lage rente. De verkregen gelden werden aan de boeren tegen een iets hogere rente uitgeleend. Van de bescheiden winst die de bank maakte werden de kantoor- en administratiekosten betaald. Het in Utrecht gevestigde hoofdkantoor hield toezicht op de dorpsbanken en verleende op zijn beurt kredieten aan de afzonderlijke banken, zodat een vlot geldverkeer gewaarborgd was.

Initiatiefnemers voor het oprichten van de boerenleenbank in Huizen waren Anthonie Vos en Gerrit-Jan Rebel. Met veel moeite en overredingskracht gelukte het hun om de stichting van de bank in de beginjaren van deze eeuw tot stand te brengen. Het waren mannen met doorzettingsvermogen, die een praktische kijk op het boerenbedrijf hadden. Dat bleek al uit de benoeming van een kassier van de nieuwe bank, n.l. de onderwijzer Dirk Dolman, wiens taak het zou zijn vorm te geven aan het nieuwe instituut. Dolman was zelf een boerenzoon uit Loosdrecht. Hij was een onderwijzer van formaat, een echte opvoeder van de jeugd en gezien bij oud en jong in ons dorp. Maar diep in zijn hart was nog een grote plaats overgebleven voor het boerenbedrijf. En na schooltijd kon je hem vaak vinden in de boerderij van de oude Gerrit-Jan Vos, waar zo veel hem herinnerde aan zijn eigen ouderlijk huis.

In de bijkeuken van de onderwijzerswoning aan de tegenwoordige Lindenlaan, tegenover het nu verdwenen hotel Promenade, begon de boerenleenbank de werkzaamheden. Op vrijdagavonden was het kantoor geopend en konden de spaarders en leners terecht. Jongens, die hier een spaarbankboekje hadden, brachten hun kwartje of gulden spaargeld en de kassier schreef het bij op hun boekje. Met zwierige halen schreef Dolman zijn handtekening in het boekje. En wij, jongens, verbaasden ons over die prachtige handtekening!

Als de boeren een geldsom wilden lenen, moesten zij dit eerst aanvragen aan het bestuur van de bank, dat op zijn beurt advies vroeg aan de commissie van bijstand, bestaande uit eenvoudige boeren die de kredietwaardigheid van de aanvrager konden beoordelen. Later verhuisde Dolman naar een nieuwgebouwd pand aan de Kerkstraat met een heus kantoor. De bank groeide uit tot een dorpsbank, waar ook middenstanders terecht konden. Toen de heer Dolman overleed, liet hij een bloeiend bedrijf na, dat hij met behulp van een wakker bestuur had opgebouwd. Voor de verdere uitbouw hebben zijn opvolgers gezorgd en na 70 jaar is de boerenleenbank, nu Rabo-bank geheten, een machtige handelsbank geworden met filialen in onze gemeente. En dat alles is gegroeid uit een nietig begin. Van deze plaats nog eens hulde aan de mannen van het eerste uur: Anthonie Vos, Gerrit-Jan Rebel en Dirk Dolman.

Wordt vervolgd

.....

ALLEDAAGSE DINGEN en TRADITIE - twee nieuwe tijdschriften van het Nederlands Centrum voor Volkscultuur, Lucasbolwerk 11, 3512 EH Utrecht (tel. 030 - 319997).

In maart 1995 is het eerste nummer uitgekomen van dit nieuwsblad met informatie over actuele ontwikkelingen op het gebied van de volkscultuur, regionale geschiedenis, folklore en volkskunst in Nederland en Vlaanderen. *Alledaagse dingen* is bedoeld voor iedereen die zich professioneel of als leek op de hoogte wil houden van wat er gebeurt op het gebied van volkscultuur: leden van (lokale) historische verenigingen, folklore- of volkskunstgroepen, medewerkers van oudheidkamers en archieven, enz. Omdat niet iedereen altijd overal aan deel kan nemen, bevat *Alledaagse Dingen* regelmatig verslagen van studiedagen en symposia. Zo bevat het eerste nummer verslagen van een studiedag over ornamenten en van een studiedag over de archivering van regionaal belangrijk audio-visueel materiaal. Verder worden diverse nieuwe studiedagen en tentoonstellingen aangekondigd, nieuwe boeken besproken, en zijn er artikelen over dialecten in verandering en sieraden voor mannen. In 1995 zal het blad viermaal verschijnen. Een proefabonnement kost fl. 20,-; informatie en opgaven bij bovenstaand adres.

Tot eind 1994 was *Alledaagse Dingen* de titel waaronder het Nederlands Centrum voor Volkscultuur een publiekstijdschrift uitbracht. Met ingang van 1995 is dit veranderd en is deze titel gereserveerd voor het nieuwsblad, terwijl tegelijkertijd een nieuw publiekstijdschrift werd gestart onder de naam *Traditie* met als ondertitel Tijdschrift over tradities en trends. Het eerste nummer bevat artikelen over oude en nieuwe tradities: bij voorbeeld over dialecten, de laatste beenbewerkster, de culturele achtergrond van ons alfabet, moderne vrekken in Nederland, de strijd over wie de baas in huis moet zijn, houtsneden, enz. *Traditie* verschijnt eveneens viermaal per jaar en kost fl. 35,- per jaar.

Verslag van een onderzoek van de Werkgroep Genealogie en Historisch Onderzoek van de Historische Kring Huizen.

De zaak Makkinje

Het volgende proces werd gevoerd voor het Provinciaal Gerechtshof van Noord-Holland te Amsterdam en betreft een diefstal van linnengoed uit de wasserij en kleebleekerij van Klaasje Dekker de weduwe van G. Haselager in 's Graveland.

De diefstal is gepleegd in 1846 door een zekere Gerardus Makkinje zich ook noemende Verkerk, geboren te Huizen en wonende te Utrecht.

In het dossier zijn ook een aantal stukken voorhanden van de Arrondissementsrechtbank te Utrecht van een vroegere veroordeling voor diefstal. Hij neemt het kennelijk niet zo nauw met de waarheid want in de gerechtelijke stukken komen nogal wat tegenstrijdigheden voor. Zo geeft hij op 30 jaar oud te zijn. Dat zijn vader Jan heet en zijn moeder Aaltje. De geslachtsnaam Verkerk die hij ook gebruikt zou van zijn moeder zijn. In Utrecht zegt hij het procesverbaal niet te kunnen tekenen omdat hij niet kan schrijven. In Amsterdam bij zijn tweede veroordeling kan hij plotseling wel schrijven en tekent met Gerrit Makkinje. In een extract van het vonnis uit Utrecht heet hij Gerrit Makkinje terwijl in de begeleidende brief hierbij, de officier van justitie hem Gerardus Makkinje noemt. Ook tekent hij een stuk met de naam Gerritdus Makkinje.

Als hij in 1846, 30 jaar oud is zoals hij zegt, zou hij dus omstreeks 1816 geboren zijn. Wanneer we naar deze persoon gaan zoeken in de burgerlijke stand van Huizen zijn er twee Gerrit'en Makkinje omstreeks deze tijd de één geboren op 04-01-1816 is een zoon van Rut Makkinje en Annetje van der Poel, de ander geboren op 19-08-1813 is een zoon van Jan Makkinje en Aaltje Honing, de laatste is waarschijnlijk wel de gezochte persoon, de naam van de vader en de voornaam van de moeder zijn in elk geval juist. De geslachtsnaam van de moeder wijkt af, zij zou volgens Gerrit, Verkerk hebben geheten. Gerrits leeftijd zou eigenlijk 33 jaar moeten zijn, of hij opzettelijk over zijn leeftijd liegt is niet te achterhalen, waarschijnlijk wist hij zelf niet precies hoe oud hij was of wanneer hij was geboren.

Zoals later zal blijken stond hij in Gooiland niet al te goed bekend. Hij was koopman in vodden en beenderen, en had als hij op pad was altijd een paar zakken bij zich, zogenaamd om vodden en beenderen op te halen. Uit getuigen verhoren blijkt echter dat nooit iemand hem met vodden of beenderen heeft zien handelen.

Zo kwam hij op 24-12-1846 's avonds omstreeks acht uur van Utrecht in 's Graveland aan om, zoals hij zegt vodden en beenderen op te halen. Hij zag in het voorbijgaan dat in het washuis naast de woning van de weduwe Haselager een ruit stuk was, hij heeft toen ook overige ruiten verwijderd, een roede uit het raam gebroken en is naar binnen geklommen met behulp van een tonnetje dat buiten stond. Hij is daar blijven slapen en heeft 's morgens om vier à vijf uur toen hij wakker werd, eerst van een paar wasmanden de touwen doorgesneden, twee zakken die hij bij zich had gevuld met een hoeveelheid linnengoed en kleding die eigendom was van Frederik Willem Volkerts en Jacob van Wijk, twee klanten van de weduwe Haselager en heeft hij zich een bedrag van Fl.5.- toegeëigend dat zich in één van de wasmanden bevond. Ook heeft

hij een jachtbuis, een paar hemden, een fluwelen broek en een paar laarzen van de bleekersknecht, Frans Heijstee, die aan de muur hingen meegenomen, bij zijn arrestatie later in Utrecht bleek hij zelf het jachtbuis en één van de hemden van de bleekersknecht te dragen. De laarzen heeft hij onderweg ergens in water gegoooid omdat die volgens hem te slecht waren. Hij is met de twee zakken vertrokken naar Hilversum, heeft daar koffie gedronken en iemand ontmoet die de zakken voor hem met een hondenwagen naar Maartensdijk heeft vervoerd. Vandaar heeft hij de zakken door twee kleine jongens met een kruiwagen naar Utrecht laten brengen, naar de "tapperij aan de Singel bij het overhaalschuitje".

Sinds 12-12-1845 stond hij in Utrecht ingeschreven, onder de naam van Gerrit Verkerk koopman wonende in Breukelen, bij de slaapstede van Jan Matthijs Lemmens aan de Zandstraat, voor 50 cent per week voor huisvesting en slapen, terwijl hij zijn eigen pot kookte.

Met een medebewoner, Jan de Bokkingboer, ook een Huizer, heeft hij de zakken naar zijn slaapadres gebracht zonder dat Lemmens en zijn vrouw daar iets van wisten. Lemmens vrouw, Marie Steinder, had niets gemerkt omdat zij te druk was met de verzorging van haar zieke man en vier zieke kinderen. De beide politie-agenten Johannis Goris en Johannes Gerardus Spitsbaard uit Utrecht die opdracht hadden gekregen om in deze zaak te rechercheren zijn hem via zijn signalement op het spoor gekomen en hebben op zijn slaapadres de beide zakken in beslag genomen, de inhoud voldeed aan de merken van het gestolen linnengoed en kleding. Behalve drie hemden en een beddelaken, waaruit nog duidelijk zichtbaar de merken waren verwijderd, had hij inmiddels voor Fl.2.- beleend in een bank van lening te Utrecht.

De kantonrechter te Naarden schrijft in een brief van 20-03-1846 aan de Rechter-Commissaris te Amsterdam of hij wil onderzoeken of Makkinje soms ook iets met een diefstal in Bussum te maken had. De naam van Makkinje was bij justitie wegens feiten in Gooyland bedreven zodanig bekend, dat het vermoeden bestond dat hij ook iets te maken had met een diefstal van wasgoed bij de kleebleeker Ruth Fokker te Bussum. Volgens de burgemeester van Bussum had in zijn gemeente een gerucht gelopen dat destijds een persoon met een pak goed was gaande naar 's Graveland en vervolgens dat te Utrecht twee personen met bleekersgoederen waren. De officier van justitie te Utrecht schreef aan de kantonrechter van Naarden dat daar niets van was ontdekt.

Gerrit (Gerardus) Makkinje was op 28-12-1843 door de Arrondissementsrechtbank te Utrecht, voor diefstal veroordeeld tot een correctionele gevangenisstraf van vijftien maanden. Toen was zijn beroep koopman in aard- en boomvruchten en turf en woonde hij in Oud Over onder Loosdrecht. Deze eerdere veroordeling was een verzwarende omstandigheid. Hij werd door de rechtbank in Amsterdam schuldig bevonden aan de hem ten laste gelegde feiten en veroordeeld tot zeven jaar Rasp- Tucht- of Werkhuis na eerst een half uur te pronk gestaan te hebben op een openbare plaats in Amsterdam met een bord of papier voor de borst waarop zijn misdaad stond vermeld en tot betaling van de kosten van het Rechtsgeding. De gestolen goederen en voorwerpen die als stukken van overtuiging hadden gediend werden aan de eigenaars of

rechthebbenden terug gegeven. Tevens moest een extract van het arrest worden gedrukt en aangeplakt te Amsterdam, Utrecht en 's Graveland.

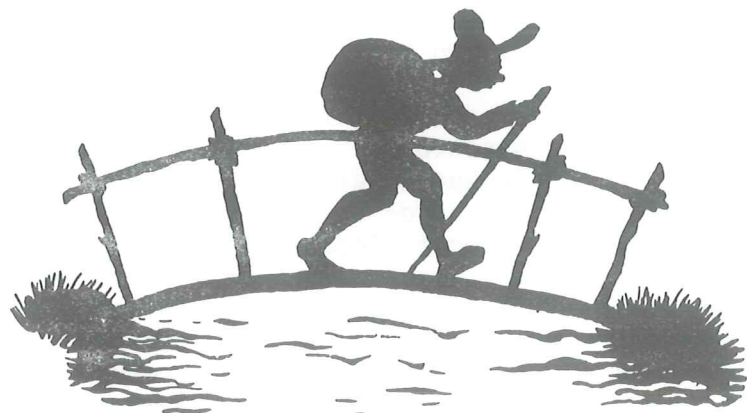
Het signalement van Gerrit was, lang 1 el, 7 palm, 1 duim, (hij was dus 1.71 m) had een breed voorhoofd en aangezicht, blond haar en wenkbrauwen, blauwe ogen, lange en van boven platte neus, ordinaire mond, ronde kin, gezonde kleur en een litteken op de linkerduim.

Bronnen: Rijksarchief Haarlem.

- Provinciaal Gerechtshof van Noord-Holland.
 - = Rol nr.743 inv.nr.123.
 - = Procesverbaal nr.799 dd.26-06-1846 inv.nr.5.
 - = Arrest nr.799 dd.
- Burgerlijke Stand Huizen.

P.Wiersma Hilversum.

Werkgroep Genealogie en historisch onderzoek
Historische Kring Huizen.

VIER EEUWEN HERVORMDE GEMEENTE HUIZEN

Het feit dat in 1595 de eerste predikant, Hillebrandus Cunaeus, werd verbonden aan de gemeente in Huizen wordt beschouwd als het begin van de Hervormde Gemeente. Op verschillende manieren is in de maand juni aan dit feit aandacht geschonken, onder meer door het publiceren van een lesbrief, een jongeren magazine en vooral een **herdenkingsboek: Vier eeuwen Hervormde Gemeente Huizen**, uitgegeven door Drukkerij-Uitgeverij J. Bout & Zonen. De inhoud van dit boek beschrijft heel diverse onderwerpen:

- een historisch overzicht (tiende tot twintigste eeuw) door L.W.H. Rebel;
- de geestelijke achtergrond van de Hervormde Gemeente door Ds. A. van Brummelen;
- enkele kenmerkende momenten uit de twintigste eeuw verzameld door S. Heutink;
- de toekomst van de Hervormde Gemeente door Ds. H.J. de Bie;
- de kerkgebouwen met hun historie door W. van Heeringen, S. Heutink en L.W.H. Rebel;
- de geschiedenis van de orgels van de Hervormde Gemeente door H.J. de Bie jr. en J.A. van Pelt;
- een bijdrage uit de geschiedenis van de diakonie door oud-diaken H. Rebel Gzn.;
- een korte historische bijdrage over de kerkvoogdij door P. van Splunder;
- een gedicht van H. Rebel;
- nieuwe foto's van A. den Dikken;
- door het boek verspreide oude foto's, knipsels e.d. onder het hoofd "allerlei".

Het boek is te koop in de Christelijke Boekhandel De Echo (Kerkstraat 50) en kost fl. 20,-.

**Vier
eeuwen . . .**

